

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

СПЕЦИФІКА РОБОТИ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ МИСТЕЦЬКОГО ПРОФІЛЮ

(Гайнетдінова Г. Ю., концертмейстерка)

Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ, Україна

Роль музики в процесі формування творчої, всебічно гармонійно розвиненої, самодостатньої особистості важко переоцінити, а в умовах сучасної освіти, що вже протягом кількох років балансує на межі реальної та дистанційної створюючи тим самим стресову ситуацію для всіх учасників освітнього процесу, музика часто стає джерелом сили та натхнення. Особливого значення музика набуває в закладах освіти мистецького напрямку, перетворюючись із захоплення в професію.

Концертмейстер – одна з базових та найзатребуваніших професій серед музикантів. Професійна робота концертмейстера складна і багатогранна. Музикант, що присвятив своє життя подібному роду діяльності, є одночасно лідером та підпорядкованим, педагогом та учнем, наставником і соратником, імпровізатором і покірним виконавцем. Концертмейстер не залежно від того працює він із сольним виконавцем, ансамблем, хором, хореографічним колективом чи оркестром має володіти досконалим музичним слухом та володінням музичним інструментом, має швидко вчитися та адаптуватися до змінних умов діяльності, вміти діяти за чітко відпрацьованим алгоритмом та за потреби імпровізувати [3].

Визначену багатогранність та складність професії концертмейстера висвітлено в чисельних наукових дослідженнях, серед яких праці О. Короткової та Т. Молчанової. І. Кравченко досліджує специфіку роботи концертмейстера хореографічних дисциплін, К. Кушнір зосереджує увагу на ролі музично-комп'ютерних технологій в сучасному мистецтві, а от О. Горюнова та Н. Духаніна аналізують та окреслюють специфіку сучасних медіа-технологій в роботі концертмейстера [1].

Попит на концертмейстера відчувається в усіх структурах системи музичної освіти незалежно від рівня акредитації чи національного значення: у дитячих музичних школах, коледжах, академіях, на музичних кафедрах університетів, педагогічних інститутів і, нарешті, в консерваторії – скрізь навчальний процес побудований так, що діяльність концертмейстера є необхідною та обов'язковою. Важливо також зазначити, що специфіка роботи концертмейстера зі студентами мистецького напрямку передбачає необхідність співпраці з представниками різних спеціальностей, і в цьому сенсі він повинен бути «універсальним» музикантом.

Це окремий вид мистецтва, що висуває жорстокі вимоги до спеціаліста серед яких:

- вміння читати з листа фортепіанну партію будь-якої складності;
- володіння навичками гри в ансамблі;

- уміння транспонувати текст середньої складності в межах кварта, що особливо важливо під час роботи з духовими інструментами та вокалістами;
- знання правил оркестровки, розуміння особливостей гри на симфонічних та народних інструментах;
- наявність тембрового слуху;
- вміння грати клавiри різних композиторів з дотриманням вимог інструментування епохи і визначеного стилю;
- уміння імпровізувати і підбирати мелодію й акомпанемент по ходу взаємодії з музикантами;
- володіння навичками імпровізації;
- вміння створювати стилізації на теми відомих композиторів [2].

У діяльності концертмейстера об'єднуються творчі, педагогічні та психологічні функції. Майстер своєї справи повинен не лише вміти розучити з учнями або студентами їх музичну партію й представити її публіці, він повинен читати настрої артиста, розуміти його психологію, мотивувати його, укріплювати його віру в себе, сприяти усвідомленню своїх помилок та допомагати здійснювати роботу над помилками.

Фахівці зазначають, що найкращий показник успішної роботи концертмейстера, що працює в закладі освіти музичного профілю, виявляється в його непомітності під час виступу – що менше уваги переймає на себе концертмейстер під час виступу, то кращим є рівень підготовки артиста, а отже й вагомішою й ґрунтовнішою є підготовча робота, що була здійснена зі студентом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Молчанова Т. Мистецтво піаніста-концертмейстера у соціокультурному контексті сучасності. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. *Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету*. Рівне, 2013. Вип. 19 (1). С. 212-217.
2. Нікітська О. Кафедра концертмейстерської майстерності. Харків: ХНУМ ім. І. П. Котляревського, 1992 р.
3. Чекан Ю. Сучасна соціокультурна ситуація і проблеми музичної освіти. *Українська музика*. 2013. Вип 3(9). С. 41-53.